



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 13/2024-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom, Jesenná 8, Prešov, proti postupu Správneho súdu v Košiciach (predtým Krajského súdu v Košiciach) v konaní sp. zn. KE-4Sa/6/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom správneho súdu v konaní o jeho správnej žalobe (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje prikázať správnenému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznať mu finančné zadosťučinenie 2 000 eur a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. V napadnutom konaní sa sťažovateľ domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutí orgánu verejnej správy. V konaní pred orgánom verejnej správy podal 20. októbra 2021 žiadosť o zvýšenie sumy starobného dôchodku, ktorú odôvodnil tým, že slúžil v colnej správe, avšak obdobie tejto služby mu nebolo započítané do doby dôchodkového poistenia. Žiadosť sťažovateľa bola Sociálnou poisťovňou ako prvostupňovým orgánom zamietnutá, sťažovateľom podané odvolanie bolo zamietnuté generálnym riaditeľom Sociálnej poisťovne (ďalej len „žalovaný“), ktorý zároveň potvrdil prvostupňové rozhodnutie.

3. Napadnuté konanie, v ktorom sa sťažovateľ domáha zrušenia prvostupňového i odvolacieho rozhodnutia orgánu verejnej správy, ktoré považuje za nezákonné, začalo na krajskom súde 30. marca 2022 doručením žaloby sťažovateľa. Žalovaný sa vyjadril k žalobe 16. mája 2022. Sťažovateľ 24. júna 2022 doručil stanovisko k vyjadreniu žalovaného, ktoré krajský súd 11. júla 2022 zaslal žalovanému. V máji 2023 sťažovateľ žiadal rozhodnúť vo veci. Správny súd v uvedenej veci určil termín verejného vyhlásenia rozsudku na 16. január 2024.

III.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ uvádza, že posudzovaný prípad sa z právnej stránky nejaví ako zložitý, zdôrazňujúc, že už v žalobe poukazoval na ustálenú rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v skutkovo a právne obdobných veciach. Zároveň nejde ani o fakticky zložitú vec, o čom svedčí aj rozsah spisu. Ani správanie sťažovateľa nemalo žiaden vplyv na prietahy v napadnutom konaní, práve naopak. Bol to práve sťažovateľ, ktorý žiadal, aby krajský súd vo veci rozhodol v čo najkratšom čase. Podľa sťažovateľa od 11. júla 2022 nebol vo veci vykonaný žiaden úkon a absolútna nečinnosť správneho súdu v napadnutom konaní pretrváva už takmer 17 mesiacov. Stav právnej neistoty sťažovateľa od podania žaloby tak celkovo predstavuje viac než 20 mesiacov. Presun spisu z krajského súdu na správny súd v dôsledku prechodu výkonu súdnictva nemôže byť považovaný za dôvod nekonania, pretože vznikom správneho súdu nedošlo vo veci sťažovateľa k zmene zákonnej sudkyne. S poukazom na uvedené tak odpadla potreba spis naštudovať novým sudcom.

5. Keďže stav právnej neistoty sťažovateľa v jednoduchej právnej veci pretrváva už viac než 20 mesiacov, je toho názoru, že len konštatovanie porušenia jeho práv nie je pre neho dostatočným zadosťúčením. V sťažovateľovej veci porušovatelia od vykonania základných procesných úkonov nevykonali žiaden úkon, ktorý by viedol k meritórnemu rozhodnutiu, pričom ich nečinnosť pri rozhodovaní je neprimerane dlhá. V predmetnej veci preto boli naplnené predpoklady priznania finančného zadosťúčinenia.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmieta ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizujú reálnu možnosť zbytočných prietahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 109/03, I. ÚS 103/2016), resp. ak argumenty v ústavnej sťažnosti nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 362/09, I. ÚS 188/2019, II. ÚS 238/2020).

7. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

8. Vo vzťahu k skutkovej a právnej zložitosti veci ústavný súd uvádza, že rozhodovanie o správnych žalobách v sociálnych (dôchodkových) veciach patrí medzi štandardnú agendu správneho súdnictva, pričom tento typ konania je regulovaný pomerne podrobnou právnou úpravou (tretia hlava Správneho súdneho poriadku) a tiež príslušnou judikatúrou, a preto napadnuté konanie nemožno považovať za právne zložitú. Vec podľa názoru ústavného súdu nevykazuje ani skutkovú zložitosť. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa v priebehu napadnutého konania, obsah ústavnej sťažnosti ani jej prílohy nenasvedčujú tomu, že sťažovateľ prispel k predĺženiu konania, naopak, aktívne sa domáhal pokračovania v konaní.

9. K samotnému postupu správneho súdu ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie vo veci samej pred správnym súdom trvalo od podania správnej žaloby (v marci 2022) ku dňu doručenia ústavnej sťažnosti (december 2023) 20 mesiacov. Správny súd po podaní žaloby vykonal prvotné procesné úkony a od júla 2022 až do podania ústavnej sťažnosti zostal nečinný. Ústavný súd v tejto súvislosti nespochybňuje, že v súlade s judikatúrou ESLP patria veci sociálneho zabezpečenia medzi tzv. privilegované typy konania, ktoré vo všeobecnosti vyžadujú postup konajúceho súdu s osobitnou starostlivosťou a rýchlosťou (napr. rozhodnutie vo veci Styranowski proti Poľsku z 30. 10. 1998, sťažnosť č. 28616/95).

10. Čo sa týka významu sporu pre sťažovateľa, sťažovateľ neuviedol žiadne konkrétne okolnosti, ktoré by zvýrazňovali dôležitosť a akútnosť rozhodnutia o jeho nároku, okrem poukázania na pretrvávajúci stav jeho právnej neistoty a neprimerane dlhú nečinnosť súdu. Ústavný súd považuje požiadavku sťažovateľa dosiahnuť stav právnej istoty za legitímnu. Právna neistota sťažovateľa existujúca v čase podania ústavnej sťažnosti je ale subjektívne oslabená, berúc zreteľ na celkovú dĺžku konania vo veci samej, ako aj skutočnosť, že predmetom konania je „len“ zvýšenie (prepočítanie) sumy starobného dôchodku, ktorý sťažovateľ poberá od júla 2019, pričom od februára 2008 súčasne poberá aj výsluhový dôchodok.

11. V súvislosti s prechodom výkonu súdnictva v správnych veciach ústavný súd konštatuje, že hoci okolnosti súvisiace s reformou súdnictva z júna 2023 nemôžu byť na ťarchu sťažovateľa, treba zohľadniť a akceptovať určitý čas nevyhnutný na reorganizáciu, ktorým sú, bohužiaľ, poznačené všetky správne súdne konania, a to bez ohľadu, či v nich došlo k zmene zákonného sudcu. To najmä s prihliadnutím na celkovú dĺžku konania jeden rok a osem mesiacov a na postup správneho súdu, ktorý po urgencii (máj 2023) a po podaní ústavnej sťažnosti sťažovateľom (december 2023) v pomerne krátkom čase určil termín verejného vyhlásenia rozsudku (január 2024).

12. Ústavný súd dospel k záveru, že dĺžka napadnutého konania pred správnym súdom vzhľadom na už uvedené okolnosti nemá takú ústavne relevantnú intenzitu, aby bolo možné po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie označených práv sťažovateľa, preto jeho sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej

republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

13. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2024

Robert Šorl
predseda senátu